Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

21. ledna 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Daně – Daň z přidané hodnoty (DPH) – Směrnice 2006/112/ES – Článek 2 odst. 1 písm. c), čl. 24 odst. 1 a čl. 25 písm. a) – Zdanitelná plnění – Odměna za sdělování hudebních děl veřejnosti – Článek 28 – Organizace kolektivní správy autorských práv – Výběr této odměny od konečného uživatele jejím jménem a na účet nositelů autorských práv“

Ve věci C-501/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Înalta Curte de Casație și Justiție (Nejvyšší kasační a soudní dvůr, Rumunsko) ze dne 22. února 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 28. června 2019, v řízení

UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor

proti

Asociatia culturala „Suflet de Român“, zastoupenému svým likvidátorem, Pro Management Insolv IPURL,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Prechal (zpravodajka), předsedkyně senátu, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně Soudního dvora vykonávající funkci soudkyně třetího senátu, N. Wahl a F. Biltgen, a L. S. Rossi, soudci,

generální advokát: J. Richard de la Tour,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor A. Achim,

– za rumunskou vládu původně C.-R. Canțărem, R. Hațieganu a A. Rotăreanu, poté E. Gane, A. Rotăreanu a R. Hațieganu, jako zmocněnci,

– za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,

– za Evropskou komisi L. Lozano Palacios a A. Armenia, jako zmocněnkyněmi,

* Jednací jazyk: rumunština.

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 1. října 2020,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 24 odst. 1, čl. 25 písm. a) a článku 28 směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. 2006, L 347, s. 1), ve znění směrnice Rady 2010/88/EU ze dne 7. prosince 2010 (Úř. věst. 2010, L 326, s. 1) (dále jen „směrnice o DPH“).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor (UCMR – ADA Sdružení pro práva autorů a skladatelů, dále jen „UCMR-ADA“) a Asociația culturală „Suflet de Român“ (kulturní sdružení „Rumunská duše“, dále jen „sdružení“), v současné době v likvidaci, týkajícího se toho, zda platba poplatků, které sdružení dluží UCMR-ADA, za sdělování hudebních děl veřejnosti v rámci představení organizovaného sdružením, podléhá dani z přidané hodnoty (DPH).

Právní rámec

Unijní právo

3 Článek 2 odst. 1 směrnice o DPH stanoví:

„Předmětem DPH jsou tato plnění:

[…]

c) poskytnutí služby za úplatu uskutečněné v rámci členského státu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková;

[…]“

4 Článek 24 odst. 1 této směrnice zní takto:

„ ‚Poskytnutím služby‘ se rozumí každé plnění, které není dodáním zboží.“

5 Článek 25 uvedené směrnice stanoví:

„Poskytnutí služby může mimo jiné spočívat v některém z těchto plnění:

a) postoupení nehmotného majetku bez ohledu na to, zda je vázán na určitý dokument zakládající vlastnické právo či nikoli;

[…]“

6 Článek 28 téže směrnice stanoví:

„Jestliže se osoba povinná k dani podílí na poskytnutí služby a jedná přitom vlastním jménem, avšak na účet jiné osoby, má se za to, že obdržela i poskytla tuto službu ona sama.“

Rumunské právo

Daňový zákoník

7 Ustanovení § 126, nadepsaného „Zdanitelná plnění“, legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal (zákon č. 571/2003, kterým se stanoví daňový zákoník) ze dne 22. prosince 2003 (M. Of., část I, č. 927/23 prosinec 2003), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „daňový zákoník“), stanoví:

„Pro účely DPH jsou v Rumunsku zdanitelná plnění, která splňují následující kumulativní podmínky:

a) plnění, která jsou ve smyslu paragrafů 128 až 130 dodáním zboží nebo poskytnutím služby nebo jsou za ně považována, která podléhají DPH, uskutečněná za úplatu; […]“

8 Ustanovení § 129 daňového zákoníku, nadepsané „Poskytnutí služby“, stanoví:

„1. Poskytnutím služby se rozumí každé plnění, které není dodáním zboží podle § 128.

2. Jestliže se osoba povinná k dani podílí na poskytnutí služby a jedná přitom vlastním jménem, avšak na účet jiné osoby, má se za to, že obdržela i poskytla tuto službu ona sama.

3. Poskytnutí služby zahrnuje taková plnění, jako jsou:

[…]

b) postoupení nehmotného majetku bez ohledu na to, zda je vázán na určitý dokument zakládající vlastnické právo či nikoli, zejména: převod nebo postoupení autorského práva, patentu, licence, ochranné známky nebo podobného práva;

[…]

e) zprostředkovatelské služby uskutečněné osobami, které jednají jménem a na účet jiných osob, pokud se podílí na dodání zboží nebo poskytnutí služby.

[…]“

Zákon o autorském právu

9 Ustanovení § 13 legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (zákon č. 8/1996 o autorském právu a právech s ním souvisejících) ze dne 14. března 1996 (M. Of., část I, č. 60/26 březen 1996), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „zákon o autorském právu“), zní následovně:

„Užíváním díla vznikají autorovi samostatná a výhradní majetková práva, která mu umožňují povolit nebo zakázat:

[…]

f) přímé či nepřímé sdělování díla veřejnosti jakýmkoli způsobem, včetně jeho zpřístupnění veřejnosti takovým způsobem, že k němu má veřejnost přístup z místa a v době, které si zvolí;

[…]“

10 Hlava III tohoto zákona je nadepsána „Správa a ochrana autorského práva a práv s ním souvisejících“. Kapitola I této hlavy týkající se „[s]právy majetkových práv autorských a práv s nimi souvisejících“ obsahuje tři oddíly. Ustanovení paragrafů 123 až 123[4] jsou obsažena v oddíle I, nadepsaném „Obecná ustanovení“.

11 Ustanovení § 123 uvedeného zákona stanoví:

„1. Nositelé autorského práva a práv s ním souvisejících mohou vykonávat práva, která jsou jim přiznána tímto zákonem, osobně nebo na základě zmocnění prostřednictvím organizací kolektivní správy za podmínek stanovených tímto zákonem.

[…]

3. Nositelé autorských práv a práv s nimi souvisejících nemohou postoupit majetková práva přiznaná tímto zákonem organizacím kolektivní správy.“

12 Ustanovení § 123[1] téhož zákona stanoví:

„1. Kolektivní správa je povinná pro výkon následujících práv:

[…]

e) právo sdělovat hudební díla veřejnosti […]

[…]

2. U kategorií práv uvedených v odstavci 1 zastupují organizace kolektivní správy rovněž nositele práv, kteří jim neudělili zmocnění.“

13 Ustanovení § 125 odst. 2 zákona o autorském právu, obsažené v oddíle II, nadepsaném „Organizace kolektivní správy autorského práva a práv s ním souvisejících“, stanoví:

„[O]rganizace [kolektivní správy] jsou založeny přímo nositeli autorských práv nebo práv s nimi souvisejících, fyzickými nebo právnickými osobami, a jednají v mezích zmocnění, které je jim uděleno, a na základě stanov přijatých podle postupu stanoveného zákonem.“

14 Ustanovení § 129[1] tohoto zákona zní takto:

„Je-li kolektivní správa povinná, pokud není nositel [autorských práv] členem žádné organizace, je ve vztahu k němu příslušná organizace odvětví, která má nejvyšší počet členů. Nezastoupení nositelé práv mohou požadovat částky, které jim náleží, ve lhůtě tří let ode dne oznámení. Po uplynutí této lhůty se nerozdělené nebo nepožadované částky použijí v souladu s rozhodnutím valné hromady, s výjimkou nákladů na správu.“

15 V rámci hlavy III kapitoly I uvedeného zákona oddíl III, nadepsaný „Fungování organizací kolektivní správy“, obsahuje ustanovení paragrafů 130 až 135.

16 Ustanovení § 130 odst. 1 tohoto zákona stanoví:

„Organizace kolektivní správy mají povinnost:

a) udělit nevýhradní povolení uživatelům, kteří o ně požádají před jakýmkoli užíváním chráněného repertoáru, za odměnu prostřednictvím nevýhradní licence, v písemné formě;

b) zpracovat metodiky pro jejich oblasti činnosti, které zahrnují příslušná majetková práva, které musí být sjednány s uživateli za účelem platby za uvedená práva v případě děl, jejichž způsob užívání znemožňuje udělení individuálního povolení nositeli práv;

[…]

e) vybírat částky dlužné uživateli a rozdělovat je mezi nositele práv […]

[…]“

17 Ustanovení § 131[1] odst. 1 zákona o autorském právu, které doplňuje ustanovení § 130 odst. 1 písm. b), stanoví:

„Metodika se sjednává organizacemi kolektivní správy se zástupci [některých sdružení a některých organizací uživatelů] při respektování následujících hlavních kritérií:

a) kategorie nositelů práv, členů nebo nečlenů, jakož i oblast, ve které je sjednávání prováděno;

[…]

d) proporce využívání repertoáru spravovaného organizací kolektivní správy;

[…]

f) příjmy získané uživateli v důsledku výkonu činnosti, při níž je využit repertoár, který je předmětem sjednávání.

[…]“

18 Ustanovení § 134 tohoto zákona stanoví:

„1. Výkon kolektivní správy stanovené zmocněním nijak neomezuje majetková práva nositelů.

2. Kolektivní správa se vykonává podle následujících pravidel:

a) rozhodnutí týkající se metodik a pravidel pro výběr poplatků a jiných částek od uživatelů a rozdělování těchto částek mezi nositele práv, jakož i rozhodnutí týkající se jiných významnějších aspektů kolektivní správy, musí být přijata členy v rámci valné hromady v souladu se stanovami;

b) provize dlužná nositeli práv, kteří jsou členy organizace kolektivní správy, na pokrytí nákladů na fungování této organizace […] a provize dlužná organizaci kolektivní správy, která je jediným výběrčím […] mohou představovat společně nejvýše 15 % ročně vybraných částek;

c) v případě neexistence výslovného rozhodnutí valné hromady nelze částky vybrané organizací kolektivní správy použít pro jiné společné účely než je úhrada skutečných nákladů spojených s výběrem dlužných částek a jejich rozdělením mezi členy; valná hromada může rozhodnout, že nejvýše 15 % vybraných částek lze použít pro společné účely a výlučně v mezích oblasti činnosti;

d) částky vybrané organizací kolektivní správy se rozdělí individuálně mezi nositele práv poměrně k užívání repertoáru každého z nich, nejpozději 6 měsíců po datu výběru; nositelé práv mohou požadovat platbu částek vybraných nominálně, nebo jejichž rozdělení nevyžaduje předložení zvláštních dokladů, ve lhůtě do 30 dnů od data výběru;

e) provize dlužná nositeli práv se srazí z částek dlužných každému z nich po výpočtu individuálního rozdělení;

[…]

3. Poplatky uhrazené organizacím kolektivní správy nejsou jejich příjmy a ani je za takovéto příjmy nelze považovat.

4. Při výkonu jejich zmocnění podle tohoto zákona nelze na organizace kolektivní správy převést ani postoupit autorská práva nebo práva s nimi související, ani výkon těchto práv.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

19 UCMR-ADA je organizací kolektivní správy majetkových autorských práv k hudebním dílům, která byla Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (rumunský Úřad pro autorská práva) určena jako jediná organizace vybírající v Rumunsku poplatky v souvislosti s majetkovými autorskými právy ke sdělování takových děl veřejnosti na koncertech, představeních nebo uměleckých akcích.

20 Dne 16. listopadu 2012 sdružení organizovalo představení, během kterého byla před veřejností předváděna hudební díla. Za tímto účelem získalo sdružení od UCMR-ADA nevýhradní licenci k užívání těchto děl za zaplacení poplatků za sdělování těchto děl veřejnosti.

21 Vzhledem k tomu, že sdružení zaplatilo pouze část poplatků požadovaných UCMR-ADA, bylo UCMR-ADA nuceno podat žalobu k soudu. Ačkoli soud prvního stupně i odvolací soud rozhodly, že sdružení mělo uhradit celou částku požadovaných poplatků, měl odvolací soud za to, že výběr poplatků UCMR-ADA nepodléhá DPH a od částky, kterou mělo sdružení uhradit, odečetl částku této daně.

22 UCMR-ADA ve svém kasačním opravném prostředku podaném k Înalta Curte de Casație și Justiție (Nejvyšší kasační a soudní dvůr, Rumunsko) uvádí, že odvolací soud porušil daňový zákoník, jakož i zásadu neutrality DPH, jelikož má jeho rozhodnutí za následek, že DPH je zatížena UCMR-ADA, a nikoli sdružení, i když UCMR-ADA není konečným uživatelem dotčených děl.

23 Vzhledem k tomu, že předkládající soud má pochybnosti o výkladu směrnice o DPH, klade si zaprvé otázku, zda plnění, kterým nositelé autorských práv k hudebním dílům povolují užívání těchto děl organizátory představení, může být kvalifikováno jako „poskytnutí služby za úplatu“ ve smyslu této směrnice. Ačkoli si je předkládající soud v tomto ohledu vědom skutečnosti, že se ve věci v původním řízení jedná o odlišná majetková práva a odlišné kategorie majitelů ve srovnání s majetkovými právy a kategoriemi majitelů dotčenými ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 18. ledna 2017, SAWP (C-37/16, EU:C:2017:22), klade si otázku, zda se úvahy Soudního dvora v tomto rozsudku mohou použít *mutatis mutandis* i v projednávané věci.

24 Pokud je třeba mít za to, že uvedené plnění je poskytnutím služby za úplatu, se předkládající soud táže zadruhé s odkazem na rozsudek ze dne 14. července 2011, Henfling a další (C-464/10, EU:C:2011:489), na to, zda organizace kolektivní správy, která vybírá poplatky od uživatelů, jedná jakožto osoba povinná k dani ve smyslu článku 28 směrnice o DPH. Předkládající soud chce případně zjistit důsledky, pokud jde o povinnost vystavovat faktury zahrnující DPH, jak pokud jde o tuto organizaci kolektivní správy, tak pokud jde o nositele autorských práv.

25 Za těchto podmínek se Înalta Curte de Casație și Justiție (Nejvyšší kasační a soudní dvůr) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Poskytují nositelé práv k hudebním dílům službu ve smyslu čl. 24 odst. 1 a čl. 25 písm. a) směrnice o DPH ve prospěch organizátorů představení, od kterých organizace kolektivní správy na základě povolení (nevýhradní licence) vybírají vlastním jménem, avšak na účet těchto nositelů práv, poplatky za sdělování hudebních děl veřejnosti?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku, jednají organizace kolektivní správy, pokud vybírají od organizátorů představení poplatky za právo sdělovat hudební díla veřejnosti, jako osoby povinné k dani ve smyslu článku 28 směrnice o DPH, a jsou povinny vystavovat dotčeným organizátorům představení faktury včetně DPH? Pokud jsou autorům a dalším nositelům autorských práv k hudebním dílům vyplaceny poplatky, musí tyto osoby následně vystavovat organizaci kolektivní správy faktury včetně DPH?“

Řízení před Soudním dvorem

26 Jednání k přednesu řečí, jehož konání bylo původně stanoveno na 27. května 2020, bylo z důvodu zdravotní krize zrušeno a otázky, které byly položeny za účelem ústních odpovědí, byly změněny na otázky za účelem písemných odpovědí. Účastníci řízení na tyto otázky odpověděli ve stanovených lhůtách.

K předběžným otázkám

K první otázce

27 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 2 odst. 1 písm. c), čl. 24 odst. 1 a čl. 25 písm. a) směrnice o DPH musí být vykládány v tom smyslu, že nositel autorských práv k hudebním dílům poskytuje službu za úplatu ve prospěch organizátora představení, konečného uživatele, jestliže posledně uvedený získá nevýhradní licenci, na základě níž je oprávněn sdělovat tato díla veřejnosti za zaplacení poplatků vybíraných určenou organizací kolektivní správy, která jedná svým jménem, avšak na účet tohoto nositele autorských práv.

28 Podle čl. 2 odst. 1 písm. c) směrnice o DPH je předmětem DPH poskytnutí služby za úplatu uskutečněné v rámci členského státu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková.

29 Na základě čl. 24 odst. 1 této směrnice každé plnění, které není dodáním zboží, musí být považováno za poskytnutí služby. Článek 25 směrnice o DPH uvádí příkladmo tři různá plnění, která lze kvalifikovat jako „poskytnutí služby“, mezi nimiž je i plnění, které je uvedeno ve zmíněném čl. 25 písm. a), spočívající v postoupení nehmotného majetku.

30 Před zodpovězením otázky, zda takové poskytnutí služby, jako je poskytnutí služby, o které jde ve věci v původním řízení, může představovat postoupení nehmotného majetku ve smyslu tohoto ustanovení, je třeba posoudit, zda je takové plnění uskutečněno za úplatu. Jak totiž vyplývá z bodu 28 tohoto rozsudku, podle čl. 2 odst. 1 písm. c) směrnice o DPH za všech okolností platí, že k tomu, aby se tato směrnice na takové poskytnutí služby vztáhla, musí být uskutečněno za úplatu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. ledna 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22, bod 24).

31 Z ustálené judikatury vyplývá, že je poskytování služeb uskutečněno za úplatu ve smyslu směrnice o DPH, a je tedy zdanitelné, pouze tehdy, pokud mezi poskytovatelem a příjemcem existuje právní vztah, v jehož rámci jsou vzájemně poskytnuta plnění, přičemž odměna obdržená poskytovatelem představuje skutečnou protihodnotu služby poskytnuté příjemci. Tak je tomu v případě, existuje-li

přímá souvislost mezi poskytnutou službou a získanou protihodnotou, a pokud zaplacené částky představují skutečné protiplnění za individualizovatelnou službu poskytnutou v rámci právního vztahu, v jehož rámci jsou vzájemně poskytnuta plnění (viz zejména rozsudky ze dne 18. ledna 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22, body 25 a 26, jakož i ze dne 11. června 2020, Vodafone Portugal, C-43/19, EU:C:2020:465, bod 31 a citovaná judikatura).

32 Podle informací poskytnutých předkládajícím soudem zavádí vnitrostátní právní předpisy použitelné ve věci v původním řízení povinnou kolektivní správu pro výkon práva sdělovat hudební díla veřejnosti, zejména při představeních. Tato kolektivní správa konkrétně znamená, že jediná určená organizace kolektivní správy má povinnost udělit takovým uživatelům, jako jsou organizátoři představení, kteří o ni požádají, nevýhradní licenci ke sdělování dotčeného díla veřejnosti. Tato organizace, která jako protiplnění za toto povolení vybírá poplatky dlužné nositelům autorských práv, jedná svým jménem, avšak na účet těchto nositelů autorských práv, aniž je významné, zda jsou tito nositelné členy uvedené organizace, či nikoli.

33 Z těchto informací vyplývá, že v takové situaci, jako je situace, o kterou jde ve věci v původním řízení, poskytuje nositel autorských práv organizátorovi představení službu za úplatu, a to i přes zásah organizace kolektivní správy.

34 Zaprvé totiž v takovém případě existuje právní vztah, v jehož rámci jsou vzájemně poskytnuta plnění v rozsahu, v němž nositel autorských práv k tomuto dílu tím, že povolí sdělování hudebního díla veřejnosti, poskytuje užívání tohoto díla uživateli. Tento uživatel poskytuje následně tomuto nositeli plnění, když plní svou povinnost platit poplatek za užívání požadovaného díla organizaci kolektivní správy. V tomto případě jedná organizace kolektivní správy na účet nositelů autorských práv.

35 Okolnost, že je užívání chráněného díla poskytnuto na výslovnou žádost uživatele, který následně hradí dlužnou odměnu, potvrzuje v takové situaci, jako je situace, o kterou jde ve věci v původním řízení, nejen existenci právního vztahu, v jehož rámci jsou vzájemně poskytnuta plnění mezi poskytovatelem-nositelem práv a příjemcem-uživatelem, ale zároveň umožňuje určit přímou souvislost mezi poskytnutou službou a skutečně získaným protiplněním.

36 Zadruhé je třeba konstatovat, že v takové situaci, jako je situace, o kterou jde ve věci v původním řízení, představuje poplatek uhrazený uživatelem skutečné protiplnění za službu poskytnutou v rámci tohoto právního vztahu. V tomto ohledu z informací poskytnutých předkládajícím soudem vyplývá, že i když je částka, kterou organizace kolektivní správy musí uhradit nositelům autorských práv, v konečném důsledku určena v závislosti na metodikách stanovených vnitrostátním zákonem, má za cíl odměnit poskytnutou službu.

37 Tento závěr není vyvrácen skutečností, že tato odměna je vybírána organizací kolektivní správy, pokud tato organizace jedná na účet nositelů autorských práv, a není zpochybněn ani okolností, že kolektivní správa odměny vyplývá ze zákonné povinnosti, jak uvádí generální advokát v bodě 48 svého stanoviska, nebo že organizace kolektivní správy jedná jak pro autory, kteří jsou jejími členy, tak pro autory, kteří jejími členy nejsou, jelikož se způsob její správy nemění v závislosti na kategorii nositelů autorských práv.

38 Taková situace, jako je situace, o kterou jde ve věci v původním řízení, se tak od situace, ve které byl vydán rozsudek ze dne 18. ledna 2017, SAWP (C-37/16, EU:C:2017:22), odlišuje ve dvou ohledech. Jednak existuje právní vztah, v jehož rámci jsou vzájemně poskytnuta plnění mezi nositeli práv a konečným uživatelem chráněného díla. Dále pak je prokázána přímá souvislost mezi poskytnutou službou a protihodnotou, jelikož poplatky, které má zaplatit konečný uživatel, představují skutečné protiplnění za individualizovatelnou službu poskytnutou nositelem autorského práva, zatímco Soudní dvůr v bodech 28 až 30 uvedeného rozsudku uvedl, že dotčené poplatky, které dluží někteří výrobci a dovozci na základě vnitrostátního zákona, který rovněž stanoví jejich výši, jsou určeny k financování spravedlivé odměny pro nositele dotčených práv.

39 Vzhledem k tomu, že je prokázáno, že plnění, o které jde ve věci v původním řízení, představuje poskytnutí služby za úplatu ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. c) směrnice o DPH, není nezbytné určit, zda spadá pod pojem „postoupení nehmotného majetku“ ve smyslu čl. 25 písm. a) této směrnice, jelikož výčet poskytnutí služeb uvedený v tomto článku 25 není taxativní.

40 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že čl. 2 odst. 1 písm. c) směrnice o DPH musí být vykládán v tom smyslu, že nositel autorských práv k hudebním dílům poskytuje službu za úplatu ve prospěch organizátora představení, konečného uživatele, jestliže posledně uvedený získá na základě nevýhradní licence oprávnění sdělovat tato díla veřejnosti za zaplacení poplatků vybíraných určenou organizací kolektivní správy, která jedná svým jménem, avšak na účet tohoto nositele autorských práv.

Ke druhé otázce

41 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda článek 28 směrnice o DPH musí být vykládán v tom smyslu, že organizace kolektivní správy, která vybírá vlastním jménem, avšak na účet nositelů autorských práv k hudebním dílům poplatky, které jim náležejí jako protiplnění za povolení sdělovat jejich chráněná díla veřejnosti, jedná jako „osoba povinná k dani“ ve smyslu tohoto článku, a má se tedy za to, že jí tito nositelé poskytli službu před tím, než ji sama poskytla konečnému uživateli. Předkládající soud si rovněž klade otázku, zda v takovém případě jednak musí organizace kolektivní správy vystavit svým jménem pro konečného uživatele faktury, v nichž jsou uvedeny poplatky vybrané od tohoto uživatele, včetně DPH, a jednak zda jsou nositelé autorských práv následně povinni vystavit organizaci kolektivní správy faktury zahrnující DPH za plnění poskytnuté z titulu obdržených poplatků.

42 Pokud jde o první část této otázky, je třeba připomenout, že jestliže se osoba povinná k dani podílí na poskytnutí služby a jedná přitom vlastním jménem, avšak na účet jiné osoby, má se na základě článku 28 směrnice o DPH za to, že obdržela i poskytla tuto službu ona sama.

43 Toto ustanovení tak vytváří právní fikci dvou totožných služeb poskytovaných postupně. Podle této fikce se má za to, že subjekt, který se podílí na poskytování služeb a je komisionářem, nejprve obdrží dotčené služby od subjektu, na jehož účet jedná a který je komitentem, a poté sám tyto služby poskytne zákazníkovi (rozsudek ze dne 4. května 2017, Komise v. Lucembursko, C-274/15, EU:C:2017:333, bod 86 a citovaná judikatura).

44 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí zaprvé vyplývá, že kolektivní správa je povinná pro výkon práva sdělovat hudební díla veřejnosti, zejména při představeních. V tomto případě určená organizace kolektivní správy zastupuje rovněž nositele práv, kteří jí neudělili zmocnění, a kteří tedy nejsou členy této organizace. Zadruhé výhradní majetková práva nositelů autorských práv, která jim umožňují udělit nebo zakázat zejména sdělování díla veřejnosti, nemohou být postoupena organizacím kolektivní správy. Zatřetí na základě použitelného vnitrostátního zákona má organizace kolektivní správy povinnost jednak poskytnout uživatelům, kteří o ně požádají, nevýhradní licence, a jednak vypracovat metodiky sjednané s uživateli za účelem zaplacení příslušných poplatků v případě děl, jejichž způsob využití znemožňuje, aby nositelé práv udělili individuální povolení. Začtvrté v případě, že nositelům v souladu s těmito metodikami náležejí poplatky, bude povolení udělené uživateli organizací kolektivní správy zahrnovat částky, které tato organizace vybere svým jménem, avšak na účet nositelů autorských práv.

45 Ze všech těchto skutečností posouzených společně vyplývá, že v takové situaci, jako je situace, o kterou jde ve věci v původním řízení, se organizace kolektivní správy tím, že uživatelům chráněných děl uděluje licence a vybírá poplatky jako protiplnění za toto užívání svým jménem, avšak na účet nositelů autorských práv, podílí na poskytnutí služeb uskutečněném tímto nositelem ve prospěch uživatele, a sice organizátora představení. Je tedy třeba mít za to, že uvedená organizace nejprve uvedenou službu obdržela od zmíněných nositelů, a poté sama tuto službu poskytla konečným uživatelům.

46 Za takových okolností, jako jsou okolnosti ve věci v původním řízení, je proto třeba mít za to, že organizace kolektivní správy jednala jako komisionář ve smyslu článku 28 směrnice o DPH.

47 Skutečnost, že organizace kolektivní správy zastupuje rovněž nositele autorských práv, kteří jí neudělili zmocnění, tomuto závěru neodporuje, jelikož poskytování dotčených služeb ani způsoby, jakými je prováděno, se ve vztahu k dotčené kategorii nositelů neliší.

48 Z informací poskytnutých jak předkládajícím soudem, tak rumunskou vládou totiž vyplývá, že v systému povinné kolektivní správy, o který jde ve věci v původním řízení, použitelný zákon neprovádí žádné rozlišení v závislosti na členství či neexistenci členství v organizaci kolektivní správy, pokud jde o udělování licencí, výběr poplatků, jejich rozdělení, jakož i provizi náležející organizaci kolektivní správy.

49 Pokud jde o druhou část této otázky, týkající se důsledků použití článku 28 směrnice o DPH, pokud jde o fakturaci, je třeba připomenout, že vzhledem k tomu, že je toto ustanovení součástí hlavy IV této směrnice, nadepsané „Zdanitelná plnění“, služby poskytované postupně podléhají DPH. Z toho vyplývá, že pokud poskytnutí služeb, na kterém se subjekt podílí, podléhá DPH, právní vztah mezi tímto subjektem a subjektem, na jehož účet jedná, rovněž podléhá DPH (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Amărăşti Land Investment, C-707/18, EU:C:2019:1136, bod 38).

50 Pokud tak organizace kolektivní správy, jednající jako osoba povinná k dani, uskuteční svým jménem, avšak na účet nositelů autorských práv, plnění spočívající v udělení nevýhradních licencí organizátorům představení za účelem sdělování hudebních děl veřejnosti za poplatky, provádí tato organizace plnění podléhající DPH, stejně tak jako nositelé autorských práv poskytují zdanitelnou službu, když od organizace kolektivní správy obdrží poplatky.

51 V takové situaci za účelem dodržení zásady daňové neutrality je organizace kolektivní správy, která je osobou povinnou k dani, povinna svým jménem vystavit konečnému uživateli fakturu, ve které je uveden výběr poplatků dlužných tímto uživatelem, navýšený o DPH. Nositelé autorských práv jsou následně po obdržení poplatků převedených touto organizací povinni, jsou-li osobami povinnými k dani, vystavit fakturu adresovanou uvedené organizaci, v níž jsou uvedeny obdržené poplatky a DPH, které tyto poplatky podléhají.

52 Z výše uvedeného vyplývá, že článek 28 směrnice o DPH musí být vykládán v tom smyslu, že organizace kolektivní správy, která vybírá vlastním jménem, avšak na účet nositelů autorských práv k hudebním dílům poplatky, které jim náležejí jako protiplnění za povolení sdělovat jejich chráněná díla veřejnosti, jedná jako „osoba povinná k dani“ ve smyslu tohoto článku, a má se tedy za to, že jí tito nositelé poskytli službu před tím, než ji sama poskytla konečnému uživateli. V takovém případě musí tato organizace vystavit svým jménem pro konečného uživatele faktury, v nichž jsou uvedeny poplatky vybrané od tohoto uživatele, včetně DPH. Nositelé autorských práv jsou následně povinni vystavit organizaci kolektivní správy faktury zahrnující DPH za plnění poskytnuté z titulu obdržených poplatků.

K nákladům řízení

53 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) **Článek 2 odst. 1 písm. c) směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty, ve znění směrnice Rady 2010/88/EU ze dne 7. prosince 2010, musí být vykládán v tom smyslu, že nositel autorských práv k hudebním dílům poskytuje službu za úplatu ve prospěch organizátora představení, konečného uživatele, jestliže posledně uvedený získá na základě nevýhradní licence oprávnění sdělovat tato díla veřejnosti za zaplacení poplatků vybíraných určenou organizací kolektivní správy, která jedná svým jménem, avšak na účet tohoto nositele autorských práv.**

2) **Článek 28 směrnice 2006/112/ES, ve znění směrnice 2010/88, musí být vykládán v tom smyslu, že organizace kolektivní správy, která vybírá vlastním jménem, avšak na účet nositelů autorských práv k hudebním dílům poplatky, které jim náležejí jako protiplnění za povolení sdělovat jejich chráněná díla veřejnosti, jedná jako „osoba povinná k dani“ ve smyslu tohoto článku, a má se tedy za to, že jí tito nositelé poskytli službu před tím, než ji sama poskytla konečnému uživateli. V takovém případě musí tato organizace vystavit svým jménem pro konečného uživatele faktury, v nichž jsou uvedeny poplatky vybrané od tohoto uživatele, včetně daně z přidané hodnoty (DPH). Nositelé autorských práv jsou následně povinni vystavit organizaci kolektivní správy faktury zahrnující DPH za plnění poskytnuté z titulu obdržených poplatků.**

Podpisy.